

KERESZTÉNYDEMOKRATA NÉPPÁRT
ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐCSOPORTJA

Magyar Köztársaság
Alkotmánybírósága

Budapest

Donáti u. 35-45.

1 0 1 5

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Tárgy: megsemmisítési kérelem

Kelt: Budapest, 2008. április 28.

Érkezett: 2008. MÁJ 05.

Példány: 1 Kezelőiroda:

Melléklet: —

Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 1. §-ának b) pontja, valamint 21. §-ának (2) bekezdése alapján

indítványozzuk

a T. Alkotmánybíróságnál a bejegyzett élettársi kapcsolatról szóló 2007. évi CLXXXIV. törvény (továbbiakban: Törvény) alkotmányellenességének utólagos vizsgálatát és e jogszabály megsemmisítését.

Álláspontunk szerint a Törvény egészében alkotmányellenes az alábbi okok következtében:

1. Az Alkotmány 15. §-a szerint „a Magyar Köztársaság védi a házasság és a család intézményét.”

Véleményünk szerint a Törvény sérti az Alkotmány 15. §-át, mert a „bejegyzett élettársi kapcsolatot” joghatásait tekintve gyakorlatilag a házasság szintjére helyezi. A jogi rendezést illetően a Törvény kizárólag a közös gyermekké fogadás és a névviselési szabályozás területén (Törvény 2. § (1) bekezdés második mondata) tesz különbséget a házasság és a „bejegyzett élettársi kapcsolat” között. A két jogintézmény lényegében azonos szabályozását az alábbi rendelkezések valósítják meg:

„2. § (1) Az e törvényben nem szabályozott kérdésekben a bejegyzett élettársi kapcsolatra a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (a továbbiakban: Csjt.) házasságra vonatkozó rendelkezéseit alkalmazni kell. A Csjt. közös gyermekké fogadásra és a házastársak névviselésére vonatkozó rendelkezései nem alkalmazhatóak a bejegyzett élettársakra.

(2) Ha törvény eltérően nem rendelkezik,

a) a házasságra vonatkozó szabályokat a bejegyzett élettársi kapcsolatra,

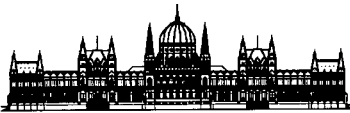
b) a házastársra vagy házastársakra vonatkozó szabályokat a bejegyzett élettársra vagy élettársakra,

c) az özvegyre vonatkozó szabályokat az elhunyt bejegyzett élettárs túlélő bejegyzett élettársára,

d) az elvált személyre vonatkozó szabályokat arra a személyre, akinek bejegyzett élettársi kapcsolatát megszüntették,

e) a házaspárra vonatkozó szabályokat a bejegyzett élettársakra is megfelelően alkalmazni kell.

Mindezekre tekintettel a házasság és a bejegyzett élettársi kapcsolat között szignifikáns különbség nincs.

2. Miként az Alkotmánybíróság 14/1995. (III.13.) AB határozata kifejtette, "a házasság intézménye kultúránkban és jogunkban is hagyományosan férfi és nő életközössége. Ez az életközösség tipikusan közös gyermekek születését és a családban való felnevelését célozza, amellett, hogy a házastársak kölcsönös gondoskodásban és támogatásban élésének is kerete. A gyermekek nemzésére és szülésére való képesség nem fogalmi eleme és nem feltétele a házasságnak, de a házasság eredeti és tipikus rendeltetéséből folyóan a házastársak különműsége igen. A házasság intézményét az állam arra tekintettel is részesíti alkotmányos védelemben, hogy elősegítse a házastársak számára a közös gyermekkel is rendelkező család alapítását."

A Törvény szerint a "bejegyzett élettársi kapcsolat" azonos neműek között is lehetséges, így a Törvény az 1. pontban idézett szabályozás eredményeként a "bejegyzett élettársi kapcsolat" elnevezés alatt lényegében az azonos neműek házasságát intézményesíti.

Amikor az Alkotmánybíróság az azonos neműek együttéléséből eredő jogi szabályozási problémákat vizsgálta, többféle megoldást ajánlott a jogalkotó számára, melyekre a jogalkotó a Ptk. 578/G. §-a (1) bekezdésének módosításakor tekintettel is volt. Lehetősége lett volna a jogalkotónak az Alkotmánybíróság határozata szerint arra is, hogy az élettársaknak megfelelő jogállást az azonos neműek számára külön jogintézményként biztosítsa. Ezzel szemben nincs alkotmányos lehetőség arra, hogy a határozatban foglaltakat megkerülve, az azonos és különmű párok kapcsolatát a jogalkotó lényegében házasság jellegét öltő közös jogintézményként szabályozza. Amíg ugyanis a különmű személyek szabad választása, hogy például közös gyermekeikre tekintettel házasságban vagy élettársi kapcsolatban éljenek, alkotmányjogi problémákat nem vet fel, addig az azonos nemű pároknál a házasság választásának joga (élettársi kapcsolat helyett) alkotmányjogi akadályba ütközik. A szabályozás eltérő jellege nem sérti az azonos méltóságot, de a különbség figyelmen kívül hagyásával történő egységes rendezés viszont összeegyeztethetetlen a házasság Alkotmányban védett intézményével. Ezért a Törvény ez okból is alkotmányellenes.

3. Álláspontunk szerint az Alkotmánynak a gyermeki jogokra vonatkozó rendelkezései, a gyermekek jogai és ezek védelme szorosan kapcsolódik a család védelméhez, a család állami támogatásához, illetve a nőknek mint anyáknak a védelméhez. A gyermeki jogok mint speciális alapjogok a jogrendszerben többirányban érvényesülnek.

Az Alkotmány 67. §-a (1) bekezdés szerint "a Magyar Köztársaságban minden gyermeknek joga van a családja, az állam és a társadalom részéről arra a védelemre és gondoskodásra, amely a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges."

Ez az alapjogi védelem összefügg a házasság és a család együttes védelmével. Az Alkotmánybíróság 14/1995. (III.13.) határozatának már idézett megállapítása szerint: "A házasság intézményét az állam arra tekintettel is részesíti alkotmányos védelemben, hogy elősegítse a házastársak számára a közös gyermekkel is rendelkező család alapítását. Ez a magyarázata annak, hogy az Alkotmány 15. §-a együtt említi a védelem két tárgyát: „A Magyar Köztársaság védi a házasság és a család intézményét.”"

A közös gyermekké fogadás Törvényben szereplő tilalma nem zárja ki, hogy a bejegyzett élettársi kapcsolat keretében azonos neműek együttélésében gyermek (valamelyikük gyermeke) felügyelete, nevelése valósuljon meg. Ez pedig – a Törvény említett tiltó rendelkezéséből következően még a Törvény alkotóinak szándéka szerint is – olyan nem kívánatos helyzetet jelentene a gyermek számára, amelyben a gyermeknek az Alkotmány

67. § (1) bekezdésében említett megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődését nem lehetne biztosítani. Ilyen helyzetet a törvényalkotó az azonos neműek együttélésének, mint jogi köteléknek intézményesítésével – különösen quasi házasság formájában – nem mozdíthat elő. Ezért a Törvény sérti a gyermekeknek az Alkotmány 67. § (1) bekezdésében foglalt alapvető jogát.

4. Álláspontunk szerint a Törvény nemcsak a házassággal való lényegi azonosság vagy nem kellő elválasztás miatt alkotmányellenes, de azért is, mert nincs alkotmányos alap arra, hogy különbséget tegyen a törvényalkotó a bejegyzett és a nem bejegyzett élettársi kapcsolat között. A kétféle élettársi kapcsolat jogi létezése indokolatlan és diszkriminatív. Nincsen semmilyen alkotmányos indoka annak, hogy a bejegyzett és a nem bejegyzett élettársi kapcsolatnak eltérő jogi szabályozása legyen, illetve, hogy a bejegyzett és a nem bejegyzett élettársi kapcsolatban élőket eltérő jogok és kötelezettségek illessék meg, illetve terheljék. Az ezt figyelmen kívül hagyó megoldás az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésében foglalt jogegyenlőség szabályát sérti.

5. Álláspontunk szerint a szabályozás ellentétes a jogbiztonság és a jogállamiság követelményével, mert a jogviszony rendezése a megalkotott törvényben rendkívül hiányos. A Törvény 2. §-a (2) bekezdésének rendelkezései túl általánosak. Ennek következtében a Törvény az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében foglalt szabállyal is ellentétes ("A Magyar köztársaság független, demokratikus jogállam.").

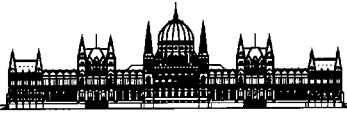
A Törvény előterjesztője expozéjában maga állította, hogy a szabályozás teljessé tételéhez 105 törvény, illetőleg jogszabály módosítása szükséges, ehhez képest ennek megtörténte nélkül került sor az új jogintézmény felállítására. Tovább növeli a jogbizonytalanságot, hogy a jogalkotó a törvény hatályba léptetését konkrét dátummal egy későbbi időpontra jelöli meg, azonban semmi biztosíték nincs arra, hogy a szükséges változtatások a jogrendben az adott időpontig megtörténjenek. Sérti a jogbiztonság követelményét a Törvény azért is, mert semmi sem indokolja, hogy a bejegyzett élettársi kapcsolat a Ptk. rendszerén kívül kerüljön szabályozásra, kiváltképpen akkor nem, amikor egységes Ptk. megalkotására készül az országgyűlés. Ez az eljárás egyébként ellentétes a jogalkotási törvénnyel is.

6. A Törvény 13. § (1) bekezdésének első mondata a Csjt. módosításával házassági akadálynak minősíti a „bejegyzett élettársi kapcsolatot”.

„13. § (1) Érvénytelen a házasság, ha a felek valamelyikének korábbi házassága vagy bejegyzett élettársi kapcsolata - kivéve, ha bejegyzett élettársak kötöttek egymással házasságot - fennáll.”

Ez a rendelkezés megítélésünk szerint házasságellenes. A házasság intézményével szemben a jogalkotó – a fennálló házasságot kivéve – egyéb együttélési formákat nem értelmezhet házasságkötési akadályként. A bejegyzett élettársi kapcsolat megszűntének esetleges rendezetlensége nem vezethet a megkötött házasság érvénytelenségéhez. A törvényben szabályozott fenti házassági érvénytelenségi szabály ezért ellentétes a házasságnak az Alkotmány 15. §-ában előírt védelmével.

7. Ha a Törvény jelenlegi formájában hatályba lépne, úgy pl. lehetetlenné válna az özvegyi nyugdíj intézménye, hiszen a törvény ezt a fogalmat a regisztrált élettársak között bevezetné, és hátrányosan különböztetné meg a nem regisztrált élettársakat. Ellentétes a jogalkotási törvénnyel, hogy semmiféle számítás ennek költségvetési kiadásaira, társadalmi hatásaira nincs.

**KERESZTÉNYDEMOKRATA NÉPPÁRT
ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐCSOPORTJA**

8. Véleményünk szerint sérti az Alkotmány 15. §-át a Törvény azon rendelkezése, amely a családjogi törvény, mint háttértörvény alkalmazását írja elő. Az Alkotmánybíróság a hivatkozott határozatában kifejtette, hogy a házasság és család egymással szorosan összefüggő intézmény, ezért a családjogi rendelkezések alkalmazhatósága olyan esetben, amikor ezek a feltételek nem adóttak, nem megengedhető.

Előbbiekből következően a bejegyzett élettársi kapcsolatról szóló 2007. évi CLXXXIV. törvény sérti az Alkotmány már fent említett 2. § (1) bekezdését, a 15., 67. §-ait, illetve a 70/A. § (1) bekezdését.

Mindezek alapján indítványozzuk a T. Alkotmánybíróságnál a bejegyzett élettársi kapcsolatról szóló 2007. évi CLXXXIV. törvény alkotmányellenességének utólagos vizsgálatát és e jogszabály megsemmisítését.

Dr. Rubovszky György

Frakcióvezető-helyettes

Dr. Lukács Tamás

országgyűlési képviselő

Dr. Salamon László

országgyűlési képviselő